

Vlada Republike Slovenije
Urad predsednika Vlade RS
g. Borut Pahor, predsednik vlade
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

Ljubljana, 16. februar 2010

Zadeva: **Stališča in pobude v zvezi s prenovo Termoelektrarne Šoštanj**

Spoštovani predsednik vlade gospod Borut Pahor,

prav letošnje leto bo v marsičem usodno zapečatilo smeri razvoja Slovenije v prihodnjih desetletjih: v procesu priprave sta podnebni zakon in podnebna strategija, nastaja novi Nacionalni energetskega program in postavljeni bodo temelji za prenovo Strategije razvoja Slovenije. V tako majhni državi in tako majhnem energetskega sistemu lahko en sam velik energetskega objekt določa prihodnost podnebne politike in energetskega sistema. Termoelektrarna Šoštanj namreč zagotavlja 30 % oskrbe z električno energijo in je hkrati vir skoraj 25 % vseh trenutnih izpustov toplogrednih plinov, kar pomeni 2 toni CO2 na prebivalca Slovenije na leto.

Pomen odločitve o izgradnji TEŠ 6 torej krepko presega finančno vrednost projekta, ki je ocenjena na 1,1 mldr EUR. Razvojni, energetskega, finančni, družbeni in okoljskega učinki te odločitve bodo segali do leta 2050. Žal raven odprtosti in demokratičnosti procesa v zvezi s to odločitvijo zaenkrat ni primerljiva njenemu pomenu. Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) je novembra 2009 prva razgrnila celotno dokumentacijo in povabila k predstavitvi stališč širok krog javnosti. Komunikacijskega prostor za razpravo, izmenjavo mnenj in drugačne poglede se odpira šele v zadnjih dveh mesecih. V tem procesu aktivno sodelujemo podpisniki tega pisma: 26. januarja letos smo v Ljubljani organizirali prvi javni forum o TEŠ 6, odprli spletno razpravo in svoja stališča 15. februarja poslali banki EBRD.

V zvezi z izgradnjo 6. bloka Termoelektrarne Šoštanj Vladi RS predlagamo naslednje:

Moratorij: Vlada naj zamrzne sprejemanje končnih odločitev glede gradnje TEŠ 6, vsaj dokler niso dorečeni podnebni cilji v podnebnem zakonu in podnebni strategiji in niso temeljito obdelani alternativni scenariji v novem Nacionalnem energetskem programu (NEP).

Alternativni scenariji: Pridobljeni čas moratorija naj vlada izkoristi za izdelavo alternativnih scenarijev, ki bodo osnova za odločitve o izbranih rešitvah za energetski sistem v prihodnje. Končna vizija za Slovenijo – tako po koalicijski pogodbi, kot tudi po Deklaraciji DZ o aktivni vlogi Slovenije pri politiki do podnebnih sprememb - je nizkoogljična družba. To pomeni, da je končna vizija v energetiki varčna in učinkovita raba energije ter nizkoogljična in trajnostna proizvodnja energije, ki bo temeljila na obnovljivih virih in pametnih energetskih omrežjih. Zdaj iščemo najboljše rešitve, ki bodo v obdobju prihodnjih dveh desetletjih zagotovile prehod iz sedanjega stanja v zeleno stanje. Potrebno je izdelati nekaj scenarijev možnih prihodnosti, od katerih naj bo vsaj eden brez TEŠ 6, s poudarkom na učinkoviti rabi, obnovljivih virih, pametnih decentraliziranih omrežjih, decentraliziranih soproizvodnjah ter 1-2 večjih plinskih enotah ter brez NEK 2. Če v Sloveniji nimamo strokovnjakov, ki so usposobljeni za izdelavo takšnega scenarija, naj se k sodelovanju povabi ugledne tuje strokovnjake s tega področja. Vsaj en scenarij naj preveri izgradnjo TEŠ 6 v manjšem obsegu (300 do 400 MW). Vsi scenariji naj se enakovredno ovrednotijo in primerjajo. S stališča gospodarnosti bi bila najbolj verodostojna vključitev in presoja poslovnih investitorjev – sovlagateljev. Takšen proces bo dobra podlaga za kakovostne in legitimne odločitve. Vsi scenariji naj kot minimalno zahtevo upoštevajo sprejete usmeritve podnebnih ciljev iz Deklaracije o aktivni vlogi Slovenije pri politiki do podnebnih sprememb, ki jo je Državni zbor sprejel lansko leto novembra.

Verodostojnost, odgovornost in transparentnost: V zadnjem mesecu se je v komunikaciji s strani Termoelektrarne Šoštanj pojavil nov scenarij dinamike zapiranja starih blokov 1-5 TEŠ. Takšen scenarij bi bil kratkoročno glede vplivov na okolje izrazito ugodnejši od prejšnjega – po navedbah TEŠ naj bi bili ob enakovredni proizvodnji električne energije po letu 2015 izpusti CO₂ 3.100 kt/leto, kar bi pomenilo 33% zmanjšanje glede na leto 2008. Žal pa takšen scenarij nima nobene verodostojne osnove: celotna objavljena dokumentacija v zvezi s projektom, poročilo o vplivih objekta na okolje (na katerem temelji izdano okoljevarstveno soglasje), noveliran investicijski načrt (na katerem temelji sklep nadzornega odbora HSE o podpori investiciji oktobra 2009) in scenariji, ki so v pripravi za novi NEP, vsi jasno navajajo, da je predvideno obratovanje bloka 5 še do leta 2027. To glede na uradno dokumentacijo pomeni, da bi bili po letu 2015 izpusti CO₂ celo nekoliko višji kot leta 2008 (Priloga 6 v Poročilu o vplivih na okolje TEŠ 6).

Takšno ad-hoc spreminjanje odločitev ni v prid preglednosti procesa, niti ne vzbuja zaupanja v odgovornost institucij, ki naj bi zagotavljale javni interes pri največjem naložbenem objektu v času od osamosvojitve.

Po seji strateškega sveta za energetiko 15. februarja ste najavili čas za razmislek do končne odločitve do jeseni, kar pozdravljamo kot modro odločitev, ki izraža razumevanje teže in pomena odločitve o TEŠ 6.

Slovenija mora v prehodu v nizkoogljično družbo poleg etične odgovornosti prepoznati tudi gospodarske in razvojne priložnosti, ki jih ta prehod prinaša. Če se Slovenija pridruži vodilnim silam 3. industrijske revolucije, bodo naložbe v prestrukturiranje elektro-gospodarskega sistema pomenile povečano konkurenčnost gospodarstva, spodbudo za inovativnosti in tehnološke preboje ter številna nova delovna mesta v rastočih trgih. Te priložnosti v Izhodni strategiji 2010-2013 niso prepoznane, nujno pa morajo biti vključene v strategijo.

S spoštovanjem,

mag. Vida Ogorelec Wagner, direktorica, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

mag. Lidija Živčič, predsednica, Focus društvo za sonaraven razvoj

mag. Tanja Pucelj Vidovič, predsednica, Slovenski E-Forum

dr. Dušan Plut, profesor, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Oseba za stik:

Nina Tome, Umanotera, tel: 01 439 7100, e-pošta: nina.tome@umanotera.org